

پنج نمودار در رابطه با نقش بانکها در اقتصاد ایران

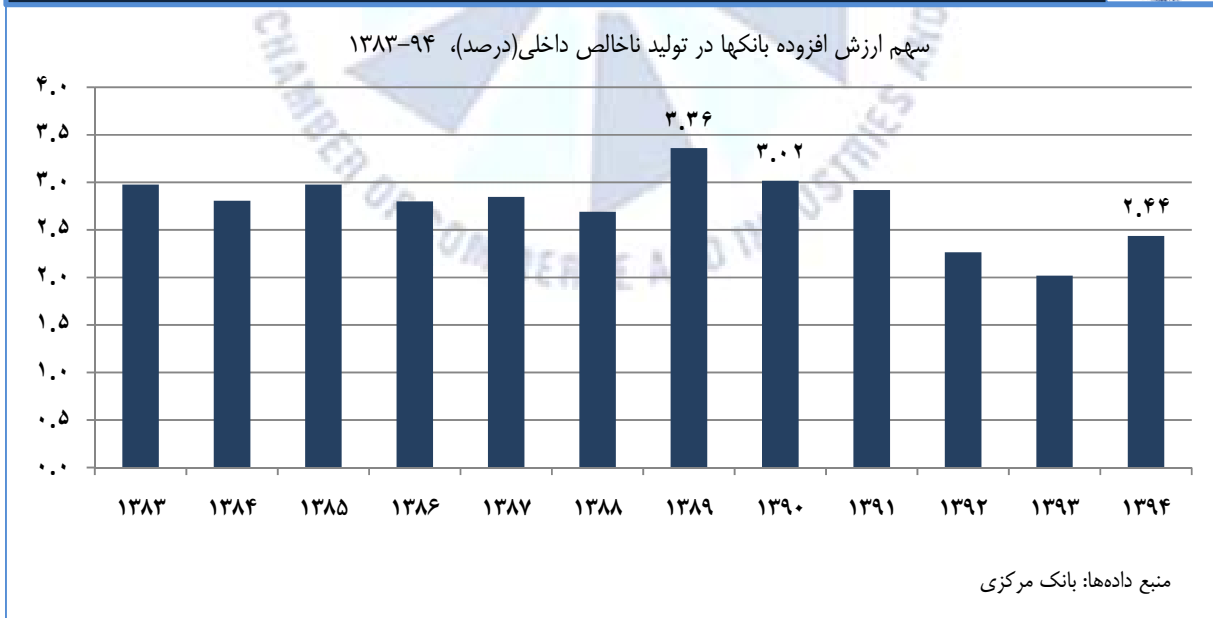
یکی از زیر بخش های تشکیل دهنده تولید ناخالص داخلی کشور از منظر فعالیت های تولید کننده ارزش افزوده، بخش خدمات است که فعالیت موسسات مالی و پولی^۱ در زیر مجموعه آن قرار می گیرد. بانکها یکی از فعالیتهای اقتصادی مهم فعالیت اصلی موسسات مالی و پولی محسوب می گردد که بطور میانگین طی دوره ۹۴-۱۳۸۳، حدود ۹۰ درصد از ارزش افزوده موسسات مالی و پولی را تشکیل داده است.

۱- سهم بانکها در تولید ناخالص داخلی

میانگین سهم ارزش افزوده تولیدی توسط بانکها از تولید ناخالص داخلی کشور طی سالهای ۹۴-۱۳۸۳، حدود ۲.۷۶ درصد بوده که در سال ۱۳۹۴ علی رغم بهبود نسبی در نقش آفرینی این بخش در اقتصاد کشور همچنان سهم این حوزه در مقایسه با حداکثر ارقام ۳.۴ درصد سال ۱۳۸۹ و ۳ درصد سال ۱۳۹۰، پایین است.

سهم موسسات مالی و پولی در اقتصاد کشورهای امریکا، انگلیس و اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۵ به ترتیب برابر با ۷.۳٪، ۷.۲٪ و ۵.۱٪ و در اقتصادهای در حال توسعه مانند چین ۸.۴٪، اندونزی ۴.۲٪ و ترکیه ۳.۴٪ بوده است. رقم متناظر سهم موسسات پولی و مالی در اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۴ حدود ۲.۹ درصد بوده که کمتر از ارقام مشابه سایر کشورهاست.

نمودار ۱- کاسته شدن از سهم بانکها در اقتصاد کشور طی سالهای اخیر

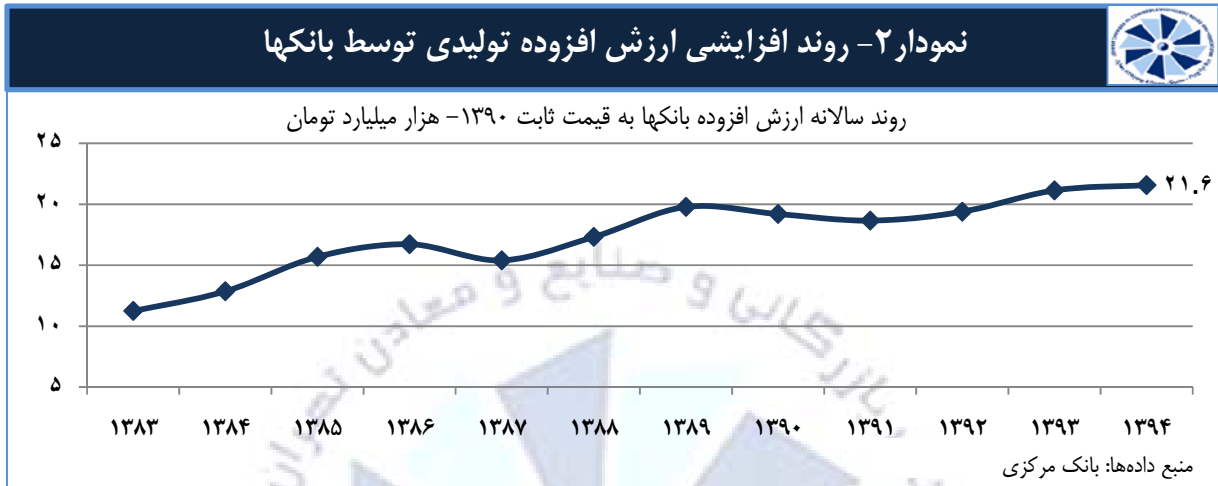

^۱ در حسابهای ملی بانک مرکزی، بخش موسسات مالی و پولی شامل سه فعالیت بانکها، بیمه و فعالیت های جنبی واسطه گری مالی می گردد.

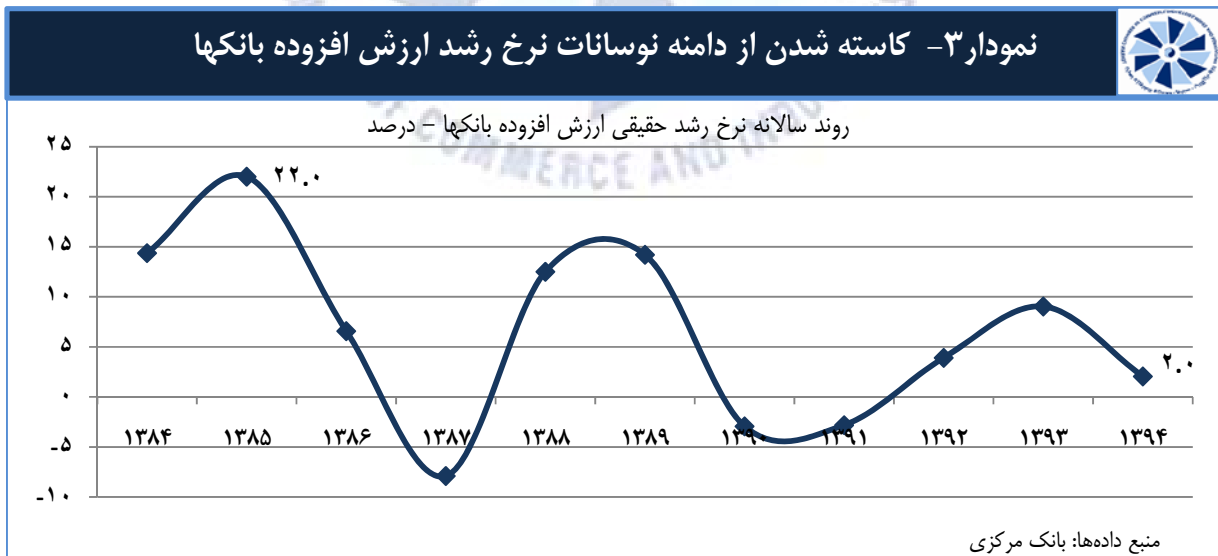
۱- روند ارزش افزوده بانکها به قیمت ثابت ۱۳۹۰

حداکثر ارزش افزوده تولیدی توسط بانکهای کشور به قیمت های ثابت ۱۳۹۰ در بازه زمانی ۹۴-۱۳۸۳، مربوط به سال ۱۳۹۴ و معادل ۲۱.۶ هزار میلیارد تومان است. به استثنای سالهای ۱۳۸۷، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ روند عمومی ارزش افزوده بانکها طی سالهای بررسی شده، افزایشی بوده است.

۲- روند سالانه نرخ رشد حقیقی ارزش افزوده بانکها

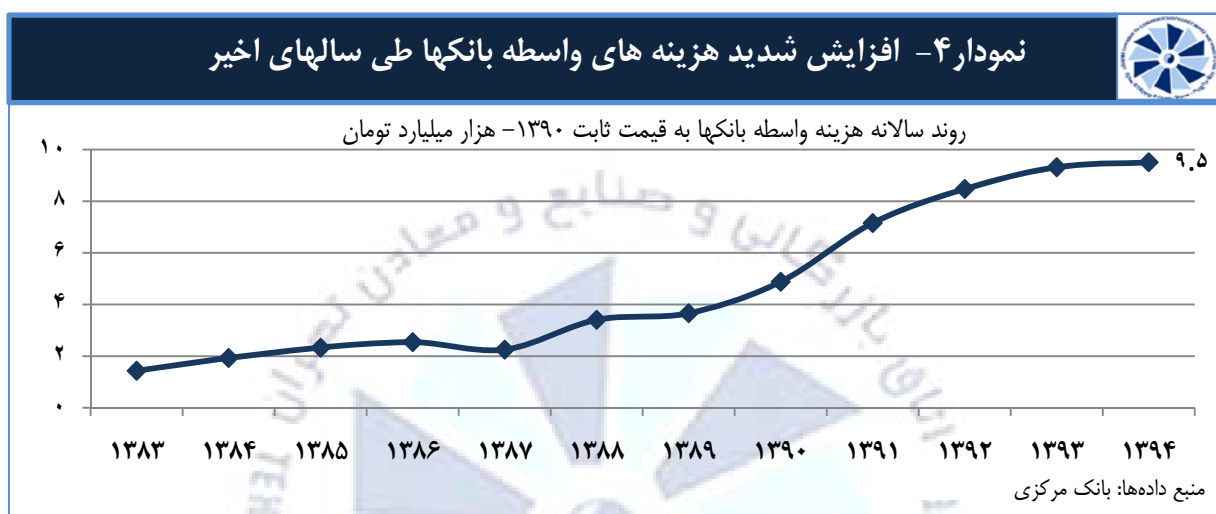
طی دوره مورد بررسی، بتدریج از دامنه نوسانات رشد ارزش افزوده بانکها کاسته شده است. بعد از منفی شدن نرخ رشد ارزش افزوده بانکها در سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱، طی سه سال منتهی به ۱۳۹۴، نرخ رشد مثبت بوده ولی در سال ۱۳۹۴ از سرعت نرخ رشد کاسته شده است.

۳- روند سالانه هزینه های واسطه حقیقی بانکها

طی ۶ سال منتهی به ۱۳۹۴، هزینه واسطه بانکها رشد قابل توجهی داشته است به نحوی که هزینه واسطه بانکها در سال ۱۳۹۴ تقریباً ۵ برابر رقم سال ۱۳۸۴ است. رشد سالانه هزینه های واسطه بانکها که در سال های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۲ عمدتاً بدلیل اعمال تحریم های بانکی، به ترتیب به ارقام ۳۳ و ۴۷ درصد هم رسیده بود، طی سه سال اخیر بتدریج از سرعت رشد هزینه های مذکور کاسته شده و در سال ۱۳۹۴ به ۲ درصد رسیده است.

۴- روند ارزش افزوده تولیدی توسط بانکها بر حسب درصدی از ستانده

در دوره ۹۴-۱۳۸۳ بالاترین ارزش افزوده تولیدی بانکها (نسبت ارزش افزوده به ستانده) مربوط به سال ۱۳۸۳ و حدود ۸۹ درصد بوده است. بعد از اعمال تحریم های بانکی این نسبت روند نزولی را طی کرده و کمترین رقم آن مربوط به ۱۳۹۴ و معادل ۶۹.۴ درصد است به عبارتی دیگر طی بازه زمانی مورد بررسی، حدود ۲۰ واحد درصد، توان خلق ارزش افزوده توسط بانکها، تضعیف شده است.

